РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
323-120/24
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр.15468 датум 26.06.2024

На основу Правилника о спровођењу Јавног позива за доделу награда градовима, општинама и градским општинама за допринос развоју свих облика приступачности на својој територији *број 323-118/23, деловодни број* 5529 од 29. 02. 2024, Јавног позива за доделу награда градовима, општинама и градским општинама који су у 2023. години највише допринели развоју свих облика приступачности на својој територији бр. 323-120/24, *деловодни број 5526 од 29. 02. 2024* (у даљем тексту: Јавни позив), Одлуке о члановима Конкурсне комисије која ће оцењивати пријаве пристигле на јавни позив *број 323-120/2024, деловодни број 9461 од 11. 04. 2024. године,* Записника са седнице Конкурсне комисије за доделу награде јединицама локалне самоуправе које су у 2023. години највише допринеле развоју свих облика приступачности на својој територији, *број 323-120/24, деловодни број 10966 од 29. 04. 2024. године*, Извештаја са теренских посета кандидованим иницијативама за доделу награде Заштитника грађана јединицама локалне самоуправе (ЈЛС) за допринос развоју свих облика приступачности на својој територији током 2023. године, *број 323-120/24, деловодни број 14582 од 14. 06. 2024. године* и Записника са седнице Конкурсне комисије за доделу награде јединицама локалне самоуправе које су у 2023. години највише допринеле развоју свих облика приступачности на својој територији, *број 323-120/24, деловодни број 14739 од 18. 06. 2024. године,* Заштитник грађана доноси

ОДЛУКУ

1. **Награду** ***за унапређење приступачности објеката и услуга у области спорта и туризма*** **добија:**

   Град Пирот – за иницијативу изградње отвореног купалишног комплекса приступачног свим особама, у којем је осигурано несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старијим особама.

2. **Награду** ***за унапређење приступачности јавних простора*** **добија:**

   Општина Свилајнац – за иницијативу за унапређење приступачности и партерно уређење јавне површине са пратећим инсталацијама у улици Крива Чаршија (пешачка зона у центру Општине).

3. **Награду** ***за унапређење приступачности културних садржаја*** **добија:**

   Град Крагујевац - за иницијативу посвећену институционалној подршци унапређењу приступачности у култури, кроз одржавање, у сарадњи са организацијама цивилног друштва која се баве унапређењем положаја особа са инвалидитетом, великог броја изложби и представа приступачних особама са инвалидитетом које су финансијски подржане од стране града Крагујевца.

4. **Признање** ***за унапређење приступачности јавног превоза*** **добија:**

   Општина Врњачка Бања – за иницијативу бесплатан аутобуски превоз, аутобусима који задовољавају све прописане стандарде приступачности.

5. **Признање за** ***континуитет у раду у области унапређења приступачности*** **добија:**

   Градска општина Врачар – за иницијативу посвећену образовању Савета за особе са инвалидитетом и Тима за приступачност као институционалног механизма - тела које је задужено за питања унапређења приступачности и унапређење положаја особа са инвалидитетом, спровођењу обука о приступачности за запослене у управи и јавним службама, изради Смерница за приступачност и Унивезални дизајн за општине и градове, као и промоцију Саветника за приступачност.

6. **Признање** ***за унапређење приступачности јавних објеката*** **добија:**

   Град Шабац – за две иницијативе од којих је једна посвећена реализацији пројекта „Научни центар - Фабрика идеја за 21. век", а друга програму „Без баријера до институција".

Захвалнице за учешће на Јавном позиву градовима, општинама и градским општинама у Републици Србији за доделу награда за допринос развоју свих облика приступачности на својој територији у 2023. години добијају:

- **Град Ужице**
- **Град Нови Сад**
- **Општина Кнић**
- **Град Смедерево**
- **Градска општина Палилула, Град Ниш**
- **Општина Жагубица**

Образложење

Заштитник грађана је, у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина расписао Јавни позив за доделу награда градовима, општинама и градским општинама у Републици Србији који су у 2023. години највише допринели развоју свих облика приступачности на својој територији, односно у свом окружењу. На овај начин, поред доделе наведене награде, Заштитник грађана и СКГО желе да промовишу примере добре праксе у области приступачности на локалном нивоу, као и да остваре бољу сарадњу са градовима и општинама у Републици Србији у циљу утврђивања стања у области приступачности и узрока због којих се не примењују у пуној мери прописи који гарантују права на приступачност јавних објеката, служби и услуга свим грађанима и грађанкама.

Комисија је извршила увид у све пристигле пријаве и констатовала да је по Јавном позиву стигло укупно 12 пријава, као и да су све пријаве поднете благовремено.

Јединице локалне самоуправе и градске општине које су поднеле пријаве су следеће: Општина Кнић, Општина Врњачка Бања, Општина Жагубица, Град Ужице, Град Смедерево, Општина

Свилајнац, Градска општина Палилула - Град Ниш, Град Пирот, Градска општина Врачар – Град Београд, Град Нови Сад, Град Крагујевац, Град Шабац.

Комисија је у складу са чланом 9. Правилника сачинила прелиминарну ранг листу иницијатива и утврдила да у **ужи избор за награду улазе иницијативе следећих јединица локалне самоуправе:**

Општина Врњачка Бања, Градска општина Врачар, Град Крагујевац, Град Пирот, Општина Свилајнац, Град Шабац.

Град Пирот је конкурисао са иницијативом изградње отвореног купалишног комплекса приступачног свим особама, у којем је осигурано несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старијим особама. У том смислу, у оквиру спољашњег комплекса базена током 2023. године, обезбеђено је: адекватна столица за улаз особа са инвалидитетом у базене; базени су у више различитих нивоа по питању дубине како би могли сви да их користе; унутар великог базена између различитих дубина налази се адекватан рукохват; тоалет за особе са инвалидитетом; приступачне кабине и туш кабина; паркинг места за особе са инвалидитетом у оквиру комплекса; организована је школа пливања за особе са инвалидитетом, посебно са менталним инвалидитетом.
Приликом изградње спољних базена водило се рачуна како о физичкој приступачности тако и о приступачности услугама које се пружају у оквиру Спортског центра, а када су у питању особе са инвалидитетом, надлежни анализирају апсект квалитета изведених радова кроз сугестије корисника из реалних ситуација и настоје да још више унапреде своје услуге.

Општина Свилајнац је кандидовала иницијативу за унапређење приступачности и партерно уређење јавне површине са пратећим инсталацијама у улици Крива Чаршија (пешачка зона у центру Општине).У предметној пешачкој зони извршене су следеће кључне активности:
постављене су нове бехатон плоче тако да је кретање олакшано пре свега корисницима и корисницама инвалидских колица и може се обављати без сметњи; новим системом одводњавања атмосферских падавина, решен је проблем задржавања вода које су отежавале кретање и на којима се стварао лед у зимском периоду; на спојевима пешачке зоне са улицама у којима се одвија колски саобраћај изведено је спуштање ивичњака; након изведених радова, омогућено је несметано кретање особама са инвалидитетом и особама са отежаним кретањем. Радови су изведени у свему према стандардима приступачности.
Ефекат иницијативе обезбеђивања приступачне главне пешачке зоне веома је значајан за целокупну заједницу, јер омогућава високу мобилност корисника као и активно коришћење пешачке зоне.

Град Крагујевац је у 2023. години спровео читав низ различитих активности које су за циљ имале институционалну подршку унапређењу приступачности и кандидовао три иницијативе које су реализоване кроз сарадњу са организацијама цивилног друштва које се баве унапређењем положаја особа са инвалидитетом на територији града, локалним и јавним предузећима и институцијама културе. Кандидоване иницијативе су се односиле на приступачан јавни превоз, приступачне саобраћајнице и приступачан културни садржај, а у ужи избор је ушла иницијатива посвећена приступачном културном садржају.
Град Крагујевац је локална самоуправа која континуирано ради на усавршавању представљања културно-уметничког садржаја особама са инвалидитетом. Током 2023. године у Галерија легата Николе Коке Јанковића, која је у физичком смислу у потпуности приступачна особама са физичким и са сензорним инвалидитетом је одржано неколико изложби приступачних особама са различитим облицима инвалидитета. У просторији галерије постоје татктилне линије водиље до експоната које се прилагођавају свакој поставци, могућност тактилног доживљаја уметничких дела, улаз у објекат у истој равни са аутоматским вратима, приступачан тоалет, материјали и брушуре које су израђене у више различитих

формата како би биле доступне свим корисницима (штампана верзија, електронска верзија, верзија на Брајевом писму, преведено на знаковни језик као и у аудио формату)). Такође су у истом периоду одржаване представе које су превођене на знаковни језик и представе у чијој реализацији су учествовале особе са инвалидитетом.

Општина Врњачка Бања је пријавила иницијативу бесплатан аутобуски превоз, аутобусима који задовољавају све прописане стандарде приступачности. Кроз партнерски приступ, осигурано је да бесплатан аутобуски превоз буде прилагођен различитим потребама и да буде што приступачнији за све грађане.
Сама иницијатива односила се на набавку 5 нископодних мини аутобуса са механичком рампом са циљем да се повећа мобилност становника. Поменутих 5 аутобуса покрива 18 линија само у вршном часу искључиво радним данима и углавном служи за превоз деце у школу као и за запослене на посао. Наведена иницијатива служи као одлична платформа за даље унапређивање јавног превоза у општини Врњачка Бања.

Градска општина Врачар је пријавила иницијативу посвећену образовању Савета за особе са инвалидитетом и Тима за приступачност као институционалног механизма - тела које је задужено за питања унапређења приступачности и унапређење положаја особа са инвалидитетом, спровођењу обука о приступачности за запослене у управи и јавним службама, изради Смерница за приступачност и Унивезални дизајн за општине и градове, као и промоцији Саветника за приступачност. Градска општина Врачар располаже са добрим стратешким оквиром (актуелна Стратегија за унапређење приступачности Градске општине Врачар 2018-2025.), институционалним механизмима и партиципацијом грађана у процесу одлучивања (Канцеларија за особе са инвалидитетом).
Градска општина Врачар континуирано ради на унапређењу приступачности, те је ова иницијатива још једна у низу, што је заправо резултат постојања и рада Канцеларије за особе са инвалидитетом.

Град Шабац је кандидовао две иницијативе које су се односиле на реализацију:
1. Пројекта „Научни центар - Фабрика идеја за 21. век" посвећеног стављању објекта „Павиљони" на Летњиковцу у функцију за потребе Научног центра. Акценат је био на организовању и извођењу радова на његовој реконструкцији и спољном уређењу. Изградњом рампи и уређењем приступа за кориснике инвалидских колица и других особа са потешкоћама у кретању у згради Научног центра, омогућена је адекватна инклузија и подршка особама са инвалидитетом.
2. Програма „Без баријера до институција", који је резултат добре сарадње између Градске управе и Удружења параплегичара Мачванског округа и посвећен уређењу потпуног приступа за кориснике инвалидских колица објекту и услугама МУП-а у Шапцу. Пресељењем службе МУП-а за издавање личних докумената из простора у ул. Лазе Лазаревића у централну зграду у ул. Господар Јевремова бр. 4, све ове услуге, као и регистрација возила за особе са инвалидитетом, постале су доступне за кориснике инвалидских колица. Сходно томе, приступ је обезбеђен изградњом рампе на бочним вратима МУП-а.

Након разматрања појединачних оцена свих чланова Комисије, датих у складу са чланом 8. Правилника о спровођењу Јавног позива и Извештаја са теренских посета кандидованим иницијативама Комисија је, у складу са чланом 10. Правилника, формирала коначну ранг листу кандидованих иницијатива:

1. **Град Пирот – 326 бодова**
2. **Општина Свилајнац – 310 бодова**
3. **Град Крагујевац – 305 бодова**

4. **Општина Врњачка Бања – 293 бода**
5. **Градска општина Врачар, град Београд – 293 бода**
6. **Град Шабац – 254 бода**
7. **Град Ужице – 252 бода**
8. **Град Нови Сад – 205 бодова**
9. **Општина Кнић – 174 бода**
10. **Град Смедерево – 144 бода**
11. **Градска општина Палилула, Град Ниш – 140 бодова**
12. **Општина Жагубица – 132 бода**

Након тога је Комисија, у складу са чланом 10. Правилника, сачинила предлог Одлуке о наградама, признањима и похвалама за иницијативе ЈЛС које су ушле у ужи избор, који је достављен заштитнику грађана.

О датуму доделе награде, признања и захвалница учесници ће бити накнадно обавештени.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

мр Зоран Пашалић